

การศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชน
ต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา

The Study of Opinion of Thai Tourists, Representative of Public and
Community toward the Tourism Business management
in the area of Chao Phaya River

ทรงยศ เจริญบุญณะ (Songyos Charoenboonna)^{1*} ชวลีย์ ณ ถลาง (Chawalee Na Thalang)²

^{1,2}สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา

*ผู้แต่งหลัก อีเมล: songyos@toureast.in.th

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ กิจกรรมท่องเที่ยว ระดับทัศนคติและเปรียบเทียบระดับทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชน ต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 800 คน ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวชาวไทย 400 คน และตัวแทนประชาชน ชุมชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการคำนวณความถี่ของค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวมากกว่า 1 ประการ ทำกิจกรรมการท่องเที่ยวมากกว่า 1 กิจกรรม วัตถุประสงค์หลักคือศึกษาหาความรู้ และกิจกรรมหลักคือการชมวัดและสถาปัตยกรรมริมฝั่งน้ำ การศึกษาทัศนคติพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชนมีทัศนคติต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาโดยรวมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านมีทัศนคติระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายและบุคลากร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการดำเนินธุรกิจ และด้านการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีทัศนคติระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น

ผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชน มีระดับทัศนคติไม่แตกต่างกันในภาพรวมและด้านนโยบายและบุคลากร ส่วนด้านการดำเนินธุรกิจ ด้านจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยมีระดับทัศนคติมากกว่ากลุ่มตัวแทนประชาชน ชุมชน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ด้านการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยมีระดับทัศนคติน้อยกว่ากลุ่มตัวแทนประชาชน ชุมชน

คำสำคัญ: การศึกษาทัศนคติ นักท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยว แม่น้ำเจ้าพระยา

Abstract

This research aimed to study the objective of tourism activities, examine opinions and comparing Thai tourists and representatives of public and communities' opinion on tourism business management at Chao Phraya River. Sample group consisted of 400 Thai tourists and 400 representatives of public and communities along Chao Phraya River. Questionnaires were used as research instrument. Frequency, percentage, mean, standard deviation and Independent-Sample T Test were applied to analyze collected data.

Findings indicated that most of Thai tourists had more than one objective of travel and engaged in more than one activity. The main objective was to learn and pursue knowledge whereas the main activity was temple and riverside architecture touring. Regarding opinion, Thai tourists and the representatives of public and communities had moderate level of opinion on tourism business management at Chao Phraya River. Opinions on four aspects were found to be in high level: policy and staff, facilities and tourism activities, business operation and creating consciousness to relevant people, while other three aspects were in moderate level: professional ethics and social responsibility, tourism and natural resources preservation and participation of communities and stakeholders. Furthermore, there was no difference of overall opinion among tourists and the representatives of public and communities. However, Thai tourists had more opinions than the representatives of public and communities in the aspects of policy and staff, business operations, professional ethics, social responsibility and participation of communities as well as relevant people. Last but not least, the representatives of public and communities had more opinion than Thai tourists regarding facilities and tourism activities, tourism and natural resources preservation, creating consciousness to relevant people, the opinions of responsibility and participation of communities.

Key words: The study of Opinion, Tourist, Tourism business, Chao Phraya River

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายสำคัญของประเทศ ตลอดความยาวกว่า 372 กิโลเมตร มีสถานที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เรียงรายอยู่กว่า 30 แห่ง (กรมการท่องเที่ยว, 2558) ซึ่งมีความสำคัญต่อประเทศทั้งในด้านมรดกที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของความเป็นไทย และเป็นหนึ่งในทรัพยากรท่องเที่ยวสำคัญของประเทศที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย ชาวต่างชาติให้เข้ามาทำกิจกรรมท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้แก่ประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย กล่าวถึงธุรกิจเรือซึ่งเป็นหนึ่งในธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณ

แม่น้ำเจ้าพระยาว่าตั้งแต่ปี 2542 จนถึงในปี 2555 มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องและคาดว่าจะสามารถสร้างรายได้คิดเป็นมูลค่ากว่า 3,000 ล้านบาทในปี 2555 (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองเศรษฐกิจ ฉบับที่ 3380) สอดคล้องกับภาคธุรกิจที่เชื่อมั่นว่าการท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยามีศักยภาพในการเติบโตได้อย่างโดดเด่นและพร้อมจะลงทุนโครงการใหม่ทางด้านการท่องเที่ยว เช่น ศูนย์การค้า โรงแรม ศูนย์ประชุม ฯลฯ ที่มีมูลค่าสูงถึงราว 1.5 แสนล้านบาท ภายในปี 2561 (ประชาชาติธุรกิจ, 13 ตุลาคม 2558)

การท่องเที่ยวนอกจากสร้างรายได้ให้กับประเทศ ยังอาจสร้างผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรท่องเที่ยว และชุมชนได้อีกเช่นเดียวกัน หากปราศจากการดูแล (แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559) รวมถึงการท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งนี้จากข้อมูลกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2551) ระบุถึงคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาว่าอยู่ในสภาวะวิกฤติ โดยเฉพาะตั้งแต่จังหวัดนนทบุรีถึงจังหวัดสมุทรปราการอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม โดยปัญหาของการเสื่อมโทรมเหล่านี้มาจากการปล่อยน้ำเสียจากบ้านเรือน ชุมชน น้ำทิ้งปนเปื้อนสารเคมีอันตรายจากโรงงาน ยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืชที่ไหลมาจากแปลงเกษตร และน้ำมันใช้แล้วที่ปล่อยจากเรือในท่าเรือหรือเรือที่สัญจรในแม่น้ำ (กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้, สำนักงานประเทศไทย) ขณะที่การขยายตัวของการท่องเที่ยว การลงทุนด้านการท่องเที่ยวอาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพของน้ำและสิ่งแวดล้อมบริเวณแม่น้ำได้รับผลกระทบมากขึ้นหากขาดความร่วมมือ ดูแลใส่ใจอย่างจริงจังจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และชุมชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง (ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พุทธศักราช 2558-2560)

ธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอีกภาคส่วนหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ปัจจุบันนักท่องเที่ยวนิยมทำกิจกรรมโดยใช้บริการธุรกิจท่องเที่ยวเนื่องจากความสะดวก รวดเร็วและหลากหลาย ธุรกิจท่องเที่ยวจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญ เป็นผู้ให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวตั้งแต่เริ่มตัดสินใจเดินทางซึ่งย่อมต้องมีความจำเป็นด้านยานพาหนะเพื่อการเดินทาง ที่พัก อาหาร ของที่ระลึก ความบันเทิง กิจกรรมท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว โดยธุรกิจท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขายของที่ระลึก ธุรกิจนันทนาการ และธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจเหล่านี้จะเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจ ความประทับใจ โดยธุรกิจท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการได้รับผลกำไรเป็นสิ่งตอบแทน (ราณี อธิชัยกุล, 2554)

นอกจากบทบาทต่อนักท่องเที่ยวแล้ว ธุรกิจท่องเที่ยวยังมีบทบาทสำคัญต่อสถานที่ท่องเที่ยว ทรัพยากรท่องเที่ยวและต่อสิ่งแวดล้อม ในฐานะเป็นผู้จัดกิจกรรมท่องเที่ยว กิจกรรมนันทนาการ การอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวทั้งด้านที่พัก อาหาร สินค้าของที่ระลึก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดี ดังนั้นหากธุรกิจท่องเที่ยวดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีกิจกรรมท่องเที่ยว รายการท่องเที่ยวที่ไม่สร้างผลกระทบหรือความเสียหายแก่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีการปลูกจิตสำนึกที่ดีแก่นักท่องเที่ยวและชุมชนให้มีความรัก ห่วงแหนต่อทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม ก็จะทำให้การท่องเที่ยวเหล่านั้นเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกันควบคู่ไปกับการที่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไม่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว นั่น เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา หากผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ มีจริยธรรม ไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ของตนแต่ฝ่ายเดียว มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนชุมชนเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยวได้เข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ย่อมทำให้การท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาไม่เป็นการท่องเที่ยวที่ซ้ำเติมให้คุณภาพของน้ำและสิ่งแวดล้อมต้องอยู่ในสถานะที่เลวร้ายกว่าปัจจุบัน และยังเป็นการท่องเที่ยวที่สร้างคุณประโยชน์แก่ทุกฝ่ายทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาจึงเป็นหนึ่งในผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สมควรที่จะมีส่วนร่วมรับผิดชอบหรือมีบทบาทที่สำคัญต่อการอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยานอกจากนักท่องเที่ยว ชุมชน โรงงานและแปลงเกษตรกรรมเหล่านั้น

การศึกษาทัศนะหนักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชน ต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นการศึกษาวัตถุประสงค์และกิจกรรมท่องเที่ยว ศึกษาระดับทัศนะหนักท่องเที่ยวชาวไทย ตัวแทนประชาชน ชุมชนต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา และเปรียบเทียบระดับทัศนะของทั้ง 2 กลุ่มในด้านนโยบายและบุคลากร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการดำเนินธุรกิจ ด้านจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น จึงเป็นส่วนหนึ่งในการสะท้อนทัศนะหรือความเห็นของนักท่องเที่ยว ประชาชน ชุมชนต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ เพื่อให้ได้ทราบมุมมอง ความคิด ความเห็น ต่อจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรคหรือข้อบกพร่องของธุรกิจท่องเที่ยวด้านต่างๆ และนำเป็นข้อมูลแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ในการวางแผน วิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข ให้การท่องเที่ยวและธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่สร้างผลกระทบด้านลบต่อแม่น้ำเจ้าพระยาและสิ่งแวดล้อม ขณะที่สร้างประโยชน์ให้ประเทศชาติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มสมดังเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาให้บริเวณริมฝั่ง และแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นของทุกคน หรือ “Chao Phraya For All” ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์และกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2. เพื่อศึกษาระดับทัศนะหนักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับทัศนะหนักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นการศึกษาเพื่อทราบกระบวนการตัดสินใจท่องเที่ยว แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว การเลือกจุดหมายปลายทาง การรับรู้การท่องเที่ยว ความพึงพอใจ ทักษะ และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจท่องเที่ยว ตลอดจนรูปแบบ ประเภท วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ เช่น โมเดลการตัดสินใจท่องเที่ยวของ Mathieson และ Wall (1982) ทฤษฎีแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวในทัศนะของ Swarbrooke (1999) โมเดลการเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของ Woodside และ Lysonski (1989) แนวคิดความพึงพอใจของ Pearce (1984) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของ Cooper และ Gilbert (1998b) คุณภาพการบริการ (เลิศพร ภาระสกุล, 2555) และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว (รวิวรรณ โปรรุ่งโรจน์, 2558)

2. แนวคิดธุรกิจท่องเที่ยวและการจัดการธุรกิจในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการศึกษาในมุมมองนักท่องเที่ยวและตัวแทนประชาชน ชุมชน เพื่อนำเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข การจัดการธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิดธุรกิจนำเที่ยวของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549) ซึ่งได้สรุปถึงธุรกิจท่องเที่ยวว่าหมายถึงกิจกรรมด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวให้สามารถท่องเที่ยวได้ตามวัตถุประสงค์ โดยมีรูปแบบของธุรกิจได้แก่ ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ธุรกิจขายของที่ระลึก บริการนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ และแนวคิดการจัดการธุรกิจแหล่งท่องเที่ยวของราณี อิลชัยกุล (2554) ที่สรุปถึงการจัดการธุรกิจแหล่งท่องเที่ยวว่าเป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวด้านต่างๆ เช่น การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสื่อสาร สิ่งอำนวยความสะดวกการตลาด การจัดการความปลอดภัย การใช้พลังงานและสิ่งแวดล้อมในธุรกิจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการการตลาด การจัดการปฏิบัติการ

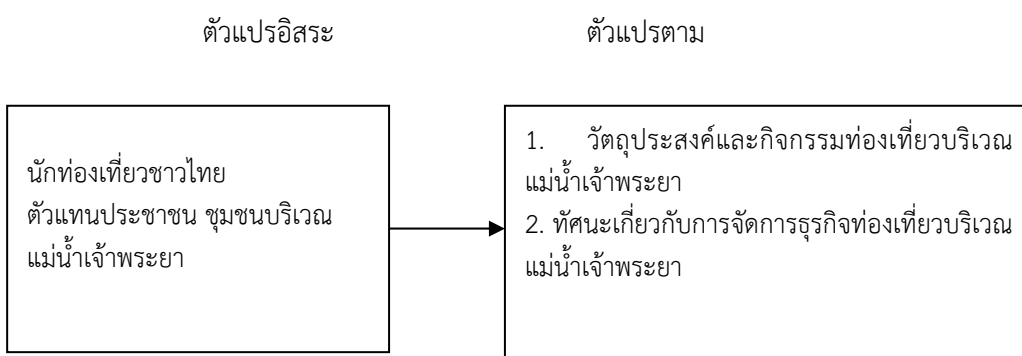
3. แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการศึกษาเพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และมนุษย์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา และนำไปเป็นแนวทางในการวางแผน เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจท่องเที่ยว โดยแนวทางการศึกษาใช้การสรุปจากรายงานขององค์การสหประชาชาติเรื่องการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Our Common Future, 2526) หลักการด้านต่างๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน 16 ประการ ของธนาคาร สังเขป (2554) เช่น หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หลักความสมดุล หลักการพัฒนาแบบองค์รวม หลักการเรียนรู้ หลักการมีส่วนร่วม หลักการชุมชนเข้มแข็ง หลักการบริหารจัดการ หลักธรรมาภิบาล หลักการสร้างเครือข่าย หลักความยุติธรรมในสังคม หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และการสรุปการบูรณาการการพัฒนาที่ยั่งยืนของพระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต (2544) ที่ได้สรุปถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า ได้แก่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม (Environment) โดยเร่งฟื้นฟูระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น การมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนา และการพัฒนามนุษย์ (Human Development) ให้มีศักยภาพ

การศึกษาแนวคิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยว การจัดการธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้ทราบกระบวนการตัดสินใจท่องเที่ยว แรงจูงใจ การเลือกจุดหมายปลายทาง การรับรู้การ

ท่องเที่ยว ความพึงพอใจ ทักษะที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยวของธุรกิจท่องเที่ยว ตลอดจนรูปแบบ ประเภท วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสื่อสาร สิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมการตลาด การจัดการความปลอดภัย การใช้พลังงานและสิ่งแวดล้อม ของธุรกิจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการทางการตลาด การจัดการปฏิบัติการ ความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และมนุษย์ของนักท่องเที่ยว ชุมชน ประชาชน เพื่อเป็นกรอบแนวคิด ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ กิจกรรมท่องเที่ยว และทักษะของนักท่องเที่ยวชาวไทย ตัวแทนชุมชน ประชาชนต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในวิจัยได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวทำกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณ แม่น้ำเจ้าพระยา และตัวแทนประชาชน ชุมชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา และเนื่องจากจำนวน นักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว ประชาชน ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและธุรกิจ ท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยามีจำนวนมาก ส่วนใหญ่ไม่มีการบันทึกข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว ประชาชน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นตามสถานที่ท่องเที่ยว ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยได้ข้อมูลที่ ครบถ้วน มีความหลากหลาย จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ไม่น้อยกว่าตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamene. 1973) และให้ได้สัดส่วนเพื่อให้เหมาะสมกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบจึง ใช้ขนาดตัวอย่างกลุ่มละ 400 คน คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย 400 คน และตัวแทนประชาชน ชุมชนฯ 400 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 800 คน แบ่งสถานที่จัดเก็บข้อมูลออกเป็น 20 แห่ง ตั้งแต่บริเวณสะพาน พระราม 9 กรุงเทพฯ จนถึงศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดบริเวณสถานที่ ท่องเที่ยวจัดเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน 10 แห่ง จากตัวแทนประชาชน ชุมชน บริเวณแม่น้ำ เจ้าพระยาจำนวน 10 แห่ง โดยใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2559 ถึงเดือนมีนาคม 2559 ได้แบบสอบถามคืนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 800 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือแบบสอบถามซึ่งพัฒนาข้อถามมาจากมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2559 (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา) มาตรฐานเรือรับจ้างนำเที่ยว พ.ศ.2554 (สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว) และคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พ.ศ.2548 (สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดเท่ากับ .83 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพผู้ตอบ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว และกิจกรรมท่องเที่ยว โดยเขียนคำตอบสั้นๆหรือเลือกจากคำตอบที่ระบุไว้

ตอนที่ 2 สอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ลักษณะเป็นข้อความใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด การจัดการท่องเที่ยวที่แสดงทัศนคติแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและบุคลากร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการดำเนินธุรกิจ ด้านจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ด้านการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง 800 คน ลงรหัสข้อมูล (Coding) แล้ววิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลงเป็นระดับเมื่อเทียบกับเกณฑ์ โดยกำหนดเกณฑ์สำหรับเทียบกับค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

1.00-1.49 ระดับน้อยที่สุด

1.50-2.49 ระดับน้อย

2.50-3.49 ระดับปานกลาง

3.50-4.49 ระดับมาก

4.50-5.00 ระดับมากที่สุด

และใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) คือ สถิติทีแบบอิสระ (Independent-Samples t test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในทัศนคติรายรายนักท่องเที่ยวชาวไทยกับตัวแทนประชาชน ชุมชน ต่อการจัดการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาจากแบบสอบถามที่เก็บได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย และตัวแทนประชาชน ชุมชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา จำนวน 800 คน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์และกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งสอบถามเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา พบว่า ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การทำกิจกรรมท่องเที่ยวมากกว่า 1 ประการ (57.50%) เมื่อพิจารณารายวัตถุประสงค์ พบว่าเป็นวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความรู้มากที่สุด (17.25%) รองลงไป คือเพื่อความเพลิดเพลิน (12.25%) ด้านรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทย ทำกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยามากกว่า 1 ประเภท (42.50%) เมื่อพิจารณารายประเภทกิจกรรม พบว่า ประเภทกิจกรรมชมวัดและสถาปัตยกรรมริมฝั่งน้ำมากที่สุด (17.75%) รองลงมาเป็นประเภทกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตชาวบ้านริมน้ำ (15.50%) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงวัตถุประสงค์การทำกิจกรรมท่องเที่ยว และรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาของนักท่องเที่ยวชาวไทย (n=400)

วัตถุประสงค์การทำกิจกรรมท่องเที่ยวและรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา	จำนวน	ร้อยละ
วัตถุประสงค์การทำกิจกรรมท่องเที่ยว		
เพื่อความเพลิดเพลิน	49	12.25
เพื่อพักผ่อน	45	11.25
เพื่อศึกษาหาความรู้	69	17.25
อื่นๆ	7	1.75
เพื่อวัตถุประสงค์มากกว่า 1 ข้อ	230	57.50
รวม	400	100
รูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา		
ล่องเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตชาวบ้านริมน้ำ	62	15.50
ล่องเรือรับประทานอาหารค่าน้ำ	31	7.75
เดินท่องเที่ยวตลาดชุมชนชายฝั่งซื้อสินค้าและรับประทานอาหาร	36	9.00
ชมวัดและสถาปัตยกรรมริมฝั่งน้ำ	71	17.75
ชมทัศนียภาพ ศิลปกรรม และกิจกรรมทางวัฒนธรรม	30	7.50
ทำกิจกรรมมากกว่า 1 ประเภท	170	42.50
รวม	400	100

2. ระดับทักษะของนักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนชุมชนประชาชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาด้านต่างๆ ได้แก่ 1) นโยบายและบุคลากร 2) สิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยว 3) การดำเนินธุรกิจ 4) จริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม 5) การอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม 6) การปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และ 7) การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลงเป็นระดับ (โดยเทียบกับเกณฑ์) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทย และตัวแทนประชาชน ชุมชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา มีระดับทักษะต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาในภาพรวมอยู่ระดับ (ดี-เหมาะสม) ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับทักษะในระดับมาก 4 ด้าน คือ 1) นโยบายและบุคลากรเหมาะสม 2) สิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยวเหมาะสม 3) การดำเนินธุรกิจเหมาะสม 4) มีการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีระดับทักษะในระดับ (ดี-เหมาะสม) ปานกลาง 3 ด้าน คือ 1) มีจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม 2) มีการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นเหมาะสม (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงระดับทักษะนักท่องเที่ยวชาวไทย และตัวแทนประชาชน ชุมชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยารายด้านและรวม (n=800)

การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา 7 ด้าน	n	$\bar{X}$	S.D	ระดับทักษะ
1. นโยบายและบุคลากรเหมาะสม	800	3.52	.41	มาก
2. สิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยวเหมาะสม	800	3.55	.39	มาก
3. การดำเนินธุรกิจเหมาะสม	800	3.56	.31	มาก
4. มีจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม	800	3.37	.58	ปานกลาง
5. มีการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	800	3.45	.51	ปานกลาง
6. มีการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	800	3.55	.70	มาก
7. การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นเหมาะสม	800	3.30	.67	ปานกลาง
รวม	800	3.47	.30	ปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นรายด้านและโดยรวม เมื่อจำแนกตามกลุ่มพบนัยสำคัญ 6 ครั้ง จากการวิเคราะห์ 8 ครั้ง จำนวนตัวแปรตาม 7 ตัว กล่าวคือ ด้านภาพรวมการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาและด้านนโยบายและบุคลากรไม่พบความแตกต่างในทัศนคติระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนอีก 6 ด้านพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยมีระดับทัศนคติสูงกว่าตัวแทนประชาชน ชุมชน 3 ด้าน คือ ด้านการดำเนินธุรกิจด้านจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีระดับทัศนคติต่ำกว่าตัวแทนประชาชน ชุมชน 3 ด้านคือด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และด้านการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาในด้านต่างๆ ระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย กับตัวแทนประชาชน ชุมชนรายด้านและภาพรวม (n=800)

กลุ่มเปรียบเทียบ						
	นักท่องเที่ยว ชาวไทย (n=400)		ตัวแทน ประชาชน ชุมชน (n=400)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	t	p
การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา						
1. นโยบายและบุคลากร	3.52	.41	3.51	.42	0.15	0.88
2. สิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยว	3.51	.40	3.59	.38	-2.99	0.00
3. การดำเนินธุรกิจ	3.59	.30	3.54	.32	2.07	0.04
4. จริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม	3.43	.54	3.32	.62	2.77	0.01
5. การอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	3.41	.55	3.49	.46	-2.17	0.03
6. การปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.48	.52	3.61	.84	-2.49	0.01
7. การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น	3.39	.50	3.20	.77	4.05	0.00
ภาพรวม	3.48	.30	3.47	.30	.48	.63

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาทัศนะนักท่องเที่ยวยชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชนต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ กิจกรรมท่องเที่ยว ระดับทัศนะและเปรียบเทียบระดับทัศนะนักท่องเที่ยวยชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชน ต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์และกิจกรรมท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวยชาวไทยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมท่องเที่ยวมากกว่า 1 ประการ และทำกิจกรรมมากกว่า 1 ประเภท ทั้งนี้เนื่องจากความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาโดยเฉพาะระหว่างบริเวณสะพานพระราม 9 กรุงเทพฯ ถึงศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (กรมการท่องเที่ยว, 2558) ดังนั้นการมาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมแต่ละครั้งทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หลายประการ โดยสามารถนำมากำหนดเป็นประเภท รูปแบบการท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ต่างๆ ของ Douglas Foster (1985) และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555) ได้รูปแบบต่างๆ เช่น การนั่งเรือและรับประทานอาหาร ผู้ทำกิจกรรมสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หลายแบบในเวลาเดียวกัน ได้แก่ แบบชมทิวทัศน์ (Scenic Tourism) แบบการแสวงหาความสำราญ (Hedonistic Tourism) แบบเพื่อการศึกษา Educational Tourism) และแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หรือการรับประทานอาหารบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา สามารถบรรลุวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวแบบชมทิวทัศน์ (Scenic Tourism) แบบแสวงหาความสำราญ (Hedonistic Tourism) ได้ในเวลาเดียวกัน นักท่องเที่ยวยชาวไทยจึงมีทัศนะว่าการมาท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยามีวัตถุประสงค์และทำกิจกรรมท่องเที่ยวมากกว่า 1 ประการในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง สอดคล้องกับรชพร จันทรสว่าง (2545) ที่กล่าวถึงลักษณะพิเศษของการท่องเที่ยวทางน้ำว่าเป็นธุรกิจที่สามารถสร้างให้ตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวยอย่างครบวงจรในการมาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดบริการอาหารเครื่องดื่มขณะล่องเรือระยะสั้น และจัดบริการอาหาร ที่พัก ร้านขายสินค้า การแสดงเพื่อความบันเทิงในรูปแบบที่หลากหลายขณะล่องเรือระยะยาว

ด้านวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวยชาวไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความเพลิดเพลิน และเพื่อพักผ่อน โดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความรู้และความเพลิดเพลินมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยด้านประเภทกิจกรรมหลักของการท่องเที่ยวที่พบว่าการชมวัดและสถาปัตยกรรมริมฝั่งน้ำ การล่องเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตชาวบ้านริมน้ำ เป็นกิจกรรมหลักของการท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งนี้เนื่องจากแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายสำคัญ บริเวณแม่น้ำเป็นที่ตั้งราชธานีของประเทศตั้งแต่อาณาจักรสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี และกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน จึงมีความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และมีวิถีชีวิตรูปแบบต่างๆ เรียงรายตลอดบริเวณแม่น้ำ จัดเป็นแหล่งประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่ศึกษา การได้มาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมท่องเที่ยวทำให้เกิดความรู้ ความรัก ความภาคภูมิใจพร้อมกับได้พักผ่อน เพลิดเพลินจากทัศนียภาพทิวทัศน์ วิถีชีวิตชุมชนในเวลาเดียวกัน ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าความรู้ และความเพลิดเพลินจึงเป็นวัตถุประสงค์ประการสำคัญของการมาท่องเที่ยว ขณะที่การเที่ยวชมวัด สถาปัตยกรรมริมฝั่งน้ำ และ

การนั่งเรือชมธรรมชาติ วิถีชีวิตชาวบ้านริมน้ำ เป็นกิจกรรมหลัก สอดคล้องกับ ดวงรัตน์ ด่านไธยนา (2553) ศึกษาพฤติกรรมในการเลือกและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อคู่มือการท่องเที่ยวด้วยตนเอง (กรณีศึกษาชุมชนบางนกแขวก จังหวัดสมุทรสงคราม) พบว่าวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้ทางด้านวิถีชีวิตชุมชนเชิงประวัติศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเป็นตัวช่วยเสริม ทั้งด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของคนในชุมชน ทางด้านเกษตรกรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และยังสอดคล้องกับพิชาวีร์ ศักดิ์ทวีพิชากุล (2554) ศึกษาทัศนคติพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในกรุงเทพฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเพื่อความเพลิดเพลินมากที่สุด

2. ระดับทัศนชนนักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาพบว่าในภาพรวม (ดี-เหมาะสม) ปานกลาง อาจเนื่องจากทั้ง 2 กลุ่ม ยังเห็นปัญหาและข้อบกพร่องบางประการของการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีระดับทัศนชนในระดับมากสอดคล้องกัน 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายและบุคลากร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการดำเนินธุรกิจ และด้านการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาจเป็นเพราะประสบการณ์ที่ทั้ง 2 กลุ่ม มีหรือได้รับการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวและการแสดงทัศนชน การที่นักท่องเที่ยวและตัวแทนประชาชน ชุมชน พบว่าสถานที่ที่ตนมีประสบการณ์ มีผู้ประกอบการที่จัดการธุรกิจได้ตอบสนองความต้องการของตน ได้รับการบริการจากบุคลากรที่มีความสามารถมีทักษะความรู้ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว ธุรกิจมีนโยบายส่งเสริมอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญในการบริการอย่างสม่ำเสมอ มีสิ่งอำนวยความสะดวกกิจกรรมท่องเที่ยวที่เหมาะสม มีการดำเนินธุรกิจการจัดการท่องเที่ยวดี มีข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์รักษา ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีการสร้างเครือข่ายธุรกิจ มีการตลาดที่ไม่เอาเปรียบและเหมาะสม สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความพึงพอใจ และมีทัศนชนที่ดีต่อธุรกิจท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว สอดคล้องกับพรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาได้แก่ปัจจัยด้านราคาสินค้า และบริการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความต้องการส่วนบุคคล ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ด้านสถานที่และการเข้าถึงแหล่ง และด้านการส่งเสริมการตลาดตามลำดับ

ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชน มีทัศนชนสอดคล้องกันว่า (ดี-เหมาะสม) ปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น อาจเป็นเพราะข้อมูลเชิงประจักษ์ที่นักท่องเที่ยวและตัวแทนประชาชน ชุมชนมีประสบการณ์ เช่น ธุรกิจท่องเที่ยวยังมีการแข่งขันด้วยการตัดราคาสินค้าบริการระหว่างกัน ขาดภาพลักษณ์ที่ชัดเจนต่อการทำกิจกรรมหรือโครงการกิจกรรมเพื่อสังคม ขาดการตระหนักถึง

ความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในกิจกรรมท่องเที่ยวบางประการ ระบบการจัดการขยะสิ่งปฏิกูลที่ไม่ถูกวิธี มีการปล่อยน้ำ ของเสียลงในแม่น้ำ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นต่อการจัดการท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้เป็นภาพลักษณ์ด้านลบแก่ธุรกิจท่องเที่ยวที่อาจทำให้ทั้ง 2 กลุ่ม มีทัศนคติต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวใน 3 ด้านดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับธัญยา พรหมบุรณย์ (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรม และสุขภาพในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย: เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน พบว่า ปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเรียงตามความสำคัญ 5 อันดับแรกได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานที่ ด้านความคุ้มค่าเงิน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านอาหารและเครื่องดื่ม และด้านบุคลากรแนะนำการท่องเที่ยว และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ ด้านความคุ้มค่าของเงิน ด้านศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว ด้านที่พัก การเดินทาง การขนส่งในพื้นที่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับวาสนา สุวรรณวิจิต (2557) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT): ศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่ฝ่ายไทย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ฯ ระดับมาก มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านความสะดวก ด้านการบริการ ด้านราคา และด้านภาพลักษณ์

3. การเปรียบเทียบทัศนียภาพนักท่องเที่ยวชาวไทย และตัวแทนประชาชน ชุมชนต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาพบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีทัศนียภาพที่แตกต่างกันในบางประเด็นและไม่ได้แตกต่างกันในบางประเด็น โดยทั้ง 2 กลุ่มมีทัศนียภาพต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากประสบการณ์ที่ทั้ง 2 กลุ่มมีหรือพบว่าธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยามีการจัดการท่องเที่ยว การจัดรายการท่องเที่ยว และมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ สร้างความพึงพอใจ ให้ประสบการณ์ที่ดี ตอบสนองความต้องการและวัตถุประสงค์ของผู้มาท่องเที่ยวได้ ขณะเดียวกันก็ยังไม่มั่นใจในบางด้านของการจัดการของธุรกิจท่องเที่ยวที่อาจสร้างความเสียหายหรือผลกระทบด้านลบต่อการท่องเที่ยวและแม่น้ำเจ้าพระยา ผลการเปรียบเทียบทัศนียภาพของทั้ง 2 กลุ่ม จึงมีทัศนียภาพที่ไม่แตกต่างกันในภาพรวมคืออยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยในข้อ 2 ที่พบว่าทัศนียภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชนต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาในภาพรวมสอดคล้องกันในระดับปานกลางทั้ง 2 กลุ่ม และยังสอดคล้องกับรวิวรรณ โปรรุ่งโรจน์ (2558:152-153) ที่กล่าวถึงประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวว่าประกอบด้วย ความคิดและความเชื่อเกี่ยวกับประโยชน์หรือผลกระทบที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวที่เพิ่งเกิดขึ้น ความรู้สึกหรือความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยว และพฤติกรรมการแสดงออกที่เป็นการตอบสนองต่อความคิดความเชื่อ ตลอดจนความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์นั้น

ผลการเปรียบเทียบทัศนียภาพของทั้ง 2 กลุ่ม ในประเด็นย่อยพบความแตกต่างกันใน 6 ด้าน ยกเว้นด้านนโยบายและบุคลากรที่ไม่แตกต่างกัน โดยทั้ง 2 กลุ่ม มีทัศนียภาพต่อด้านนโยบายและ

บุคลากรในระดับมาก อาจเนื่องปัจจุบันกระแสรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยว ประชาชน ชุมชน ต้องการได้แก่รูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นลักษณะของการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายระบบนิเวศ หรือวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของชุมชน เมื่อทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับรู้ว่าการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและมีแผนการดำเนินงานตามนโยบายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เช่น มีการให้ความรู้ความเข้าใจเพื่อการอนุรักษ์รักษา สถานที่ท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีนโยบายการใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการส่งเสริมให้มีการประหยัดพลังงานและน้ำในการดำเนินธุรกิจ จึงเกิดความพึงพอใจ ขณะที่ด้านบุคลากร ทั้ง 2 กลุ่มพบว่าธุรกิจมีบุคลากรที่มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว สะท้อนถึงความสามารถ ศักยภาพของบุคลากรในธุรกิจต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวที่สามารถสร้างความพึงพอใจ ให้ประสบการณ์ที่ดีต่อการท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาได้ ดังนั้นทั้ง 2 กลุ่ม จึงแสดงทัศนะต่อด้านนโยบายและบุคลากรที่ไม่แตกต่างกันโดยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับโอเฮอร์ส ลิบบ์ (2555: 8-2) ที่กล่าวถึงการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนว่าเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถสนองความต้องการหรือสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและผู้คนในท้องถิ่น โดยมีการจัดการทรัพยากรต่างๆ ให้รักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและระบบนิเวศในพื้นที่นั้นไว้ให้คงอยู่ต่อไปและยังสอดคล้องกับราณี อธิชัยกุล (2550:2-4) ที่กล่าวถึงความสำคัญของบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์ในธุรกิจท่องเที่ยวว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความพึงพอใจ ความสำเร็จให้แก่องค์กร โดยเฉพาะธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งเป็นธุรกิจบริการ

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนะสูงกว่ากลุ่มตัวแทนประชาชน ชุมชนในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินธุรกิจ ด้านจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ขณะที่กลุ่มตัวแทนประชาชน ชุมชนมีทัศนะสูงกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยใน 3 ด้านเช่นกัน ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และด้านการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาทางด้านของแต่ละกลุ่มพบว่าสิ่งที่เป็ปัจจัยของความแตกต่างของระดับทัศนะของทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ระดับของการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกัน โดย Freeman R.E (2010) ได้กล่าวถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าระดับหรือสถานะของการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แตกต่างกันทำให้มีการแสดงทัศนะที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับเลิศพร ภาระสกุล (2555: 275-276) ที่กล่าวถึงการรับรู้ของบุคคลว่าเป็นกระบวนการให้ความหมายต่างๆ แก่สิ่งเร้าที่อยู่รอบตัว รวมถึงกระบวนการให้ความหมายต่อประสบการณ์ส่วนตัว ความประทับใจและการตีความหรือการแปลความหมายพฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้อื่นแสดงออก การรับรู้ที่ต่างกันจะทำให้มีทัศนคติที่ต่างกัน ดังนั้นการที่กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนะสูงกว่ากลุ่มตัวแทนประชาชน ชุมชน ในบางด้านอาจเป็นเพราะกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยมีสถานะเป็นผู้บริโภค ไม่มีความเกี่ยวพันหรือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา กลุ่มนี้มีวัตถุประสงค์การมาบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อการท่องเที่ยว แสวงหาความพึงพอใจ ประสบการณ์หรือประโยชน์จากการท่องเที่ยว มีการทำกิจกรรมท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ โดยธุรกิจท่องเที่ยวเป็นผู้ตอบสนองความ

ต้องการ กลุ่มนี้จึงให้ความสำคัญกับด้านที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการท่องเที่ยวของตน เช่น ด้านการดำเนินธุรกิจ ด้านจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มากกว่ากลุ่มตัวแทนประชาชน ชุมชน เนื่องจากด้านการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว การดูแลความปลอดภัยนักท่องเที่ยว การมีอุปกรณ์บุคลากรที่มีศักยภาพ ด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ การทำธุรกิจอย่างโปร่งใสไม่เอาเปรียบ ไม่มีการโฆษณาหลอกลวงนักท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับชุมชนเพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวต่างๆ การให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาททางการท่องเที่ยว เช่น มีมีคฤหบดีท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีสินค้าหรือของที่ระลึกจากชุมชน จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้การท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาตอบสนองความต้องการ สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ขณะที่กลุ่มตัวแทนประชาชน ชุมชน อาจให้ความสำคัญต่อด้านเหล่านั้นน้อยกว่า เนื่องจากกลุ่มนี้เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและได้รับผลกระทบโดยตรงจากการท่องเที่ยว หากการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความรับผิดชอบต่อ มุ่งแสวงหากำไรและผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความพึงพอใจ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพียงด้านเดียวไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรท่องเที่ยว ก็อาจสร้างความเสียหายต่อแม่น้ำเจ้าพระยาและทรัพยากรท่องเที่ยวซึ่งกลุ่มตัวแทนประชาชน ชุมชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาจะเป็นผู้ได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย เช่น การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและกิจกรรมท่องเที่ยว หากมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว หรือสถานที่ท่องเที่ยวเกินขอบเขตโดยไม่คำนึงถึงสภาพภูมิทัศน์ ขาดการดูแลใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม มีการปล่อยน้ำเสีย ขยะสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำ ธุรกิจไม่มีการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่ไม่สร้างสรรค์ที่เอื้ออำนวยต่อการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ไม่ส่งเสริมหรือมีกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกรัก ห่วงแหนในทรัพยากรท่องเที่ยว ก็จะส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวแทนประชาชน และชุมชนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ดังนั้นกลุ่มนี้จึงมีระดับทัศนคติในด้านการอำนวยความสะดวกและกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม และด้านการปลูกจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสูงกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย นอกจากนั้นความแตกต่างในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความสนใจ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ สถานภาพทางสังคมของแต่ละกลุ่ม ก็มีผลต่อการแสดงทัศนคติออกมาที่แตกต่างกันเช่นกันโดยฉัตรยาพร เสมอใจ (2550) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความเห็นและทัศนคติ ได้แก่ สภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (Personality Factor) ประสบการณ์ในอดีต อิทธิพลจากครอบครัวและเพื่อน เครื่องมือทางการตลาด การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ และอิทธิพลทางสังคม สอดคล้องกับ น้ำฝน จันทน์วล (2556) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น รายได้ ค่าใช้จ่าย อายุ อาชีพแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาทัศนชนักท่องเที่ยวชาวไทยและตัวแทนประชาชน ชุมชนพบว่าทั้ง 2 กลุ่มมีทัศนคติต่อการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาในภาพรวมว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่มี 4 ด้านที่มีระดับทัศนคติในระดับมาก และมี 3 ด้านมีระดับทัศนคติปานกลาง ได้แก่

1. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น
2. ด้านจริยธรรมในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม
3. ด้านการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นธุรกิจท่องเที่ยวควรให้ความสนใจร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน อย่างจริงจังใน 3 ด้านดังกล่าว โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นได้เข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาในทุกขั้นตอน เนื่องจากชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและได้รับผลกระทบโดยตรง ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการควรดำเนินธุรกิจอย่างสร้างสรรค์มีจริยธรรมในวิชาชีพทั้งต่อนักท่องเที่ยว ชุมชน บุคลากรของธุรกิจและผู้ประกอบการด้วยกัน มีการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวและธุรกิจท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็น และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น เช่น นักท่องเที่ยวต่างชาติ สมาคม องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ และนำไปกำหนดเป็นกรอบในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาที่ยั่งยืนต่อไป
2. ควรมีการศึกษาขั้นที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นรูปแบบ (Model) ของการอธิบายปัจจัยเชิงเหตุเชิงผลของการพัฒนาธุรกิจและบุคลากรหลักทางการท่องเที่ยว
3. ควรศึกษาบทบาทและแนวทางของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นต่อการจัดการท่องเที่ยว และธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา

รายการอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). **ฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว** (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 15 สิงหาคม 2559). จาก <http://tourism.go.th>
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2558). **สถานการณ์คุณภาพแม่น้ำเจ้าพระยา** (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 15 สิงหาคม 2558) จาก <http://pcd.go.th/>
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- ดวงรัตน์ ด้านไทรนำ. พฤติกรรมในการเลือกและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อคู่มือการท่องเที่ยวด้วยตนเอง(กรณีศึกษาชุมชนบางนกแขวก จังหวัดสมุทรสงคราม). วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีที่ 2 2010: 79-89
- ธัญญา พรหมบุรมย์. ปัจจัยที่มีผลต่อประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรมและสุขภาพในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย: เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558): 71-86
- น้ำฝน จันทรนวล. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2556: 53-60
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2555). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพรินซ์ข้าหลวงพรีนติ้งแอนพับลิชชิง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2533). รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์. มหาสารคาม: โครงการสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ประชาชาติธุรกิจ “ธุรกิจท่องเที่ยว” (ออนไลน์, 13 ตุลาคม 2558), <http://www.prachachat.net> สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2559
- ธนากร สังเขป. (2555). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชาวีร์ ศักดิ์ทวีพิชากุล. (2554). ทศนคติพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2544). การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลบอลคิมทอง.
- พรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม. (2554). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำในเขตดลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รชพร จันทรสว่าง. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ.นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.,
- ราณี อิลิชัยกุล. (2554). เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รวีวรรณ โปรยรุ่งโรจน์. (2558). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- รายงานขององค์การสหประชาชาติเรื่อง (Our Common Future The World Commission On Environment) <http://www.manpattanalibrary.com/newsdetail.php?id=50> สืบค้นวันที่ 1 สิงหาคม 2559
- เลิศพร ภาระสกุล. (2555). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: วี.พรีนซ์ (1991).

- วาสนา สุวรรณจิต. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT): ศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่ฝ่ายไทย. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2557): 18-33
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, มองเศรษฐกิจฉบับที่ 3380, <https://www.kasikornresearch.com> สืบค้นวันที่ 1 สิงหาคม 2559
- ศุภลักษณ์ อัคราภรณ์. (2548). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. ขอนแก่น: หจก.คลังนานาวิทยา.
- ไอยเรศ ลิบลับ. (2555). การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Cooper, C. & Gilbert, D. (1998b). **Models and patterns of tourism demand**. In C. Cooper, J. Fletcher, D Gilbert & S. Wanhill (Eds.), **Tourism: Principles and practice**. 2nd ed., Essex: Longman: .50-76
- Douglas Foster. (1985). **"Travel and Tourism Management."**London:Macmillan
- Mathieson, A., and Wall, G. (1982). **Tourism Economic, Physical and Social Impacts**. Harlow: Longman
- Pearce, P.L (1984) Tourist-guide interaction, **Annals of Tourism Research** 11 (1): 129-146
- Swarbrooke, J., and Horner, S (1999). **Consumer Behaviour in Tourism**. Oxford Butterworth-Heinemann
- Woodside, A, and Lysonski, S (1989). **A general model of traveler destination choice**. **Journal of Travel Research** 27(4): 8-14

การสำรวจการรับรู้การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ของวิทยาลัยพาณิชย์การ빙พระพิชฌุโลก

A Survey of Perceptions of English for Specific Purposes

at Bungphra Commercial Collage, Phitsanulok

ทัตติยา เรือนคำ (Tattariya Ruankam)^{1*} ยุทธศักดิ์ ชื่นใจชน (Yutthasak Chuenchaichon)²

^{1*,2} สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้แต่งหลัก: อีเมล: t_ruankam@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบการรับรู้ของผู้เรียนและผู้สอนของวิทยาลัยพาณิชย์การ빙พระพิชฌุโลกต่อภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะและภาษาอังกฤษทั่วไป 2) เพื่อศึกษาความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอนต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ 3) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ 4) เพื่อศึกษาปัญหาที่พบในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ และ 5) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ นักศึกษา จำนวน 160 คนและอาจารย์ จำนวน 5 คน จากวิทยาลัยพาณิชย์การ빙พระพิชฌุโลก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีการรับรู้ที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ โดยผู้เรียนรู้ว่าภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมกับการแข่งขันในตลาดฝีมือแรงงานอาเซียน ในขณะที่ผู้สอนรับรู้ถึงเป้าหมายสูงสุดของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่มีความชัดเจนกว่าภาษาอังกฤษทั่วไป 2) ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมากกว่าผู้สอน ซึ่งทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่า ความพร้อมในพื้นฐานภาษาอังกฤษที่ดี สามารถพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ 3) ผู้เรียนต้องการให้ผู้สอนพัฒนาความรู้ความสามารถในทักษะภาษาอังกฤษรวมทั้งความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา ในขณะที่ผู้สอนต้องการให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะควรเน้นการฝึกฝนทักษะทางภาษาควบคู่ไปกับการบูรณาการเนื้อหาอื่นๆ เข้าไปในหลักสูตร 4) ปัญหาที่พบในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของผู้เรียนคือ การขาดแคลนผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา ในขณะที่ผู้สอนมีปัญหาด้านการขาดโอกาสในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันหรือในสถานที่ทำงาน 5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของผู้เรียนคือ ความต้องการเรียนของผู้เรียน สื่อและวิธีการสอนที่เหมาะสม แรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียน ทักษะความสามารถในการเรียนของผู้เรียน และความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของผู้สอน ในขณะที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับสื่อและวิธีการสอนที่เหมาะสม ความต้องการของผู้เรียน ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของผู้สอน ทักษะความสามารถในการเรียนของผู้เรียน และความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้สอน

คำสำคัญ: ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ, ภาษาอังกฤษทั่วไป, การวิเคราะห์ความต้องการ

Abstract

The purposes of this study were 1) to compare the perceptions between the students and the teachers of Bungphra Commercial College, Phitsanulok towards English for Specific Purposes (ESP) and English for General Purposes (EGP), 2) to investigate the readiness of the students and the teachers for the teaching and learning of ESP, 3) to investigate the needs of the students and the teachers for the teaching and learning of ESP, 4) to investigate the problems found in the teaching and learning of ESP, and 5) to study the factors affecting the success in the teaching and learning of ESP. The participants of this study were 160 students and 5 teachers of Bungphra Commercial College, Phitsanulok. The research instruments were questionnaire and the interview. The data were analyzed by using percentage, mean ($\bar{x}$), and standard deviation (S.D.).

The findings were as follows:

1. Both students and teachers had positive attitudes towards the teaching and learning of ESP. The students agreed that ESP could improve their abilities to be ready for the competition/flow of labours in the ASEAN Community, while the teachers realized the main goals of ESP that were more obvious than EGP.

2. The students were more ready for the teaching and learning of ESP than the teachers. However, both students and teachers agreed that the readiness in EGP could support and lead to the success of ESP.

3. The students expected the teachers to improve themselves in terms of their English knowledge and skills, including the contents of ESP, while the teachers needed that the teaching and learning of ESP should be focused on practising language skills through the integrated contents of ESP in the curriculum simultaneously.

4. The problems found in the teaching and learning of ESP perceived by the students was the lack of expertise teachers in the contents of ESP, while the teachers found that the problem was the lack of opportunities to communicate and/or use English in their daily lives or the workplaces.

5. The factors affecting the success in the teaching and learning of ESP perceived by the students were the need of learning, the appropriate teaching materials and teaching methods, learning motivation, learning abilities and skills of the students, and the knowledge and understanding of the contents of the teachers.

Whereas the teachers put the emphasis on the appropriate teaching materials and teaching methods, the needs of the students, the knowledge and understanding of the contents of the teachers, learning abilities and skills of the students, and the expertise and experience of the teachers.

Keywords: English for Specific Purposes, English for General Purpose, Needs Analysis

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

จากกฎบัตรอาเซียน ข้อ 34 ที่ระบุไว้ในหน้า 29 ว่า “The working language of ASEAN shall be English” สื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า “English is as a lingua franca in ASEAN” (พัชร อัมศรี, 2556) ทำให้สถาบันการศึกษาในประเทศไทย ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่ เรียนภาษาอังกฤษ ในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศ หรือ English as a Foreign Language (EFL) ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษตามสาขาวิชาของตนเองหรือภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือ English for Specific Purposes (ESP) อันจะทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมทางด้านภาษา สามารถก้าวเข้าสู่การแข่งขันในตลาดแรงงานฝีมืออาเซียนได้ต่อไป

แต่เมื่อพิจารณาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงาน แล้ว พบว่า จะต้องพัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอย่างเร่งด่วน ซึ่งกิตติ ประเสริฐสุข (2555) กล่าวถึงผลการสำรวจข้อมูลคะแนนทักษะภาษาอังกฤษจากการสอบ TOEFL ของบัณฑิตจากประเทศอาเซียนโดยศูนย์ทดสอบทางวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2554 พบว่า ประเทศสิงคโปร์และฟิลิปปินส์มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 550 คะแนน ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย พม่า เวียดนามและกัมพูชา มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 500 ในขณะที่บัณฑิตไทยมีคะแนนอยู่ในระดับเดียวกับบัณฑิตจากประเทศลาวคือ ต่ำกว่า 500 คะแนน แสดงให้เห็นถึงปัญหาของการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทย ยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน

ซึ่งผลการสำรวจดังกล่าว ทำให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยตื่นตัวและเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยให้มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่มีความเฉพาะและเกี่ยวข้องกับสายอาชีพของตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ที่ได้กำหนดนโยบายด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล โดยมุ่งเน้นด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐาน มีความเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มผู้เรียนมากยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาถึงสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกแล้ว พบว่า วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์ เป็นสถานศึกษาที่เล็งเห็นความสำคัญในการผลิตและพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมและความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานฝีมืออาเซียน โดยได้กำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อวัตถุประสงค์ทางอาชีพหรือ English for Occupational Purposes (EOP) สำหรับนักศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ อาทิเช่น ภาษาอังกฤษสำหรับโลจิสติกส์ ภาษาอังกฤษธุรกิจในงานอาชีพ ภาษา อังกฤษสมัครงาน ภาษาอังกฤษ

สำหรับงานบัญชี ภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ ภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรม ภาษาอังกฤษเพื่อการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจและสังคม ภาษาอังกฤษสำหรับปฏิบัติงาน และภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการจัดงานเลี้ยง เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้บริหารวิทยาลัยฯ ยังได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาความพร้อมด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา โดยจัดทำแผนเพื่อพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาในวิทยาลัยฯ และจัดให้มีการสอนเสริมเพื่อเพิ่มคุณภาพและเตรียมความพร้อมในทักษะภาษาอังกฤษ อีกทั้ง ยังจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะทางภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษอันจะช่วยแก้ปัญหาระดับความรู้ความสามารถของในวิทยาลัยฯ ดังปรากฏในรายงานการประเมินตนเอง บทสรุปผู้บริหารของวิทยาลัยบึงพระพิษณุโลก (2556) ที่ว่า “ควรส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษให้นักเรียน นักศึกษาและเตรียมความพร้อมในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-net) โดยเฉพาะกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ ให้มีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติและค่าคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้นจากเดิม”

ทั้งนี้ การจะส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ฮัทชินสันและวอเตอร์ส (Hutchinson & Waters, 1994) กล่าวว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณาถึงความต้องการและความสนใจของตัวผู้เรียนเป็นหลัก และเสา (Tsao, 2011) ได้แสดงทัศนะว่า นอกจากความต้องการของผู้เรียนแล้วยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องอีกด้วย อาทิเช่น คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน ความสามารถของผู้เรียน เทคนิควิธีการสอน จำนวนผู้เรียนและจำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติ มุมมอง การรับรู้ของผู้เรียนและผู้สอนต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าต่อการวางแผนและจัดการหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน อันจะส่งผลให้บัณฑิตมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษในสาขาวิชาชีพของตน

จากที่กล่าวมาในข้างต้น จึงเห็นได้ว่าทัศนคติ มุมมอง การรับรู้ของผู้เรียนและผู้สอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ตัวผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้กลายเป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพ สามารถเข้าสู่การแข่งขันในตลาดแรงงานที่มีความเป็นสากลได้ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการสำรวจการรับรู้ของทั้งผู้เรียนและผู้สอน อันจะช่วยให้เข้าใจถึงความแตกต่างทางความคิด ความต้องการและปัญหาของกลุ่มคนดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ให้มีความสอดคล้อง เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนอย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้เรียนและผู้สอนต่อภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) และภาษาอังกฤษทั่วไป (EGP)
2. เพื่อศึกษาความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอนต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP)

3. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP)
4. เพื่อศึกษาปัญหาที่พบในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ(ESP)
5. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ

ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) นั้นถูกให้ความหมายในหลายลักษณะ เช่น ฮัทชินสันและวอเตอร์ส (Hutchinson and Waters, 1989) ได้ให้คำนิยามของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ไว้ว่าเป็นการพยายามค้นหาเหตุผลและวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อมุ่งเน้นให้มีเนื้อหาและวิธีการสอนที่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ซึ่งเทคนิคและวิธีการสอนนั้นจะแตกต่างไปจากการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป

โรบินสัน (Robinson, 1991) อธิบายว่า ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติในความรู้ 3 ด้าน คือ 1. ความรู้ด้านภาษา 2. ความรู้ด้านการเรียนการสอน และ 3. ความสนใจเฉพาะด้านของผู้เรียนอันจะชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ (ESP) ด้านใดบ้าง

นอกจากนี้ เฉิน (Chen, 1994) ยังได้จำกัดความหมายของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ว่าเป็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีความเฉพาะด้านสำหรับผู้ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย สถาบันการอาชีวศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สอดคล้องกับคำกล่าวของ เซา (Tsou, 2009) ที่ว่า ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) นั้นเป็นการสอนภาษาอังกฤษที่มีลักษณะเฉพาะ มีประโยชน์และมีประสิทธิภาพตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม

จากคำนิยามข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) คือ การเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงบริบท ในการใช้ภาษาเป็นหลัก โดยมีการเลือกเนื้อหาและวิธีการสอนให้มีความเหมาะสมตรงกับวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน

การวิเคราะห์ความต้องการ

การวิเคราะห์ความต้องการ (Needs Assessment) ได้รับการนิยามจากจอห์นสัน (Johnson, 1989) ว่าเป็นเครื่องมือ เทคนิคและกลวิธีที่ช่วยในการกำหนดเนื้อหา รูปแบบวิธีการสอน ระยะเวลาในการสอน ขั้นตอนการสอนสำหรับผู้เรียนในแต่ละหลักสูตร ทั้งหลักสูตรภาษาอังกฤษพื้นฐานและหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP)

ส่วนบราวน์ (Brown, 1995) ได้นิยามการวิเคราะห์ความต้องการ ว่าเป็นกิจกรรมการสอนที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้ นูแนน (Nunan, 1999) ได้แยกการวิเคราะห์ความต้องการออกเป็นสองประการคือ 1. ความต้องการในเนื้อหาในการเรียนและการใช้งาน และ 2. ความต้องการในขั้นตอนการสอน ส่วนฮัท

ซินสันและวอเตอร์ส (Hutchinson and Waters, 1989) ได้แบ่งประเภทของการวิเคราะห์ความต้องการออกเป็นความต้องการในการใช้ภาษาในบริบทจริงและความต้องการในการใช้ภาษาของผู้เรียนเอง

ในการนี้ เสา (Tsao, 2011) ได้ระบุถึงคุณสมบัติของการวิเคราะห์ความต้องการว่า ช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะความต้องการในงานและกิจกรรมที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียน เหตุผลในการเรียน ความคาดหวังและทัศนคติต่อการเรียน ความสามารถและทักษะด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน รวมไปถึงวิธีการและคุณสมบัติของครูผู้สอน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ได้มากขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการวิเคราะห์ความต้องการ (Needs Analysis) ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นกระบวนการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้เรียนในหลากหลายประเด็น เป็นข้อมูลที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทัน (Thanh, 2016) สำรวจปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา เซาท์-อีสต์ เมืองดองโน ประเทศเวียดนาม พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านหนังสือหรือตำราเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ที่ส่วนมากจะไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ ส่งผลให้เกิดปัญหาในการแปลความในเนื้อหาวิชาอีกทั้ง ผู้สอนก็ไม่สามารถอธิบายให้เข้าใจได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาคือความสามารถของผู้สอนโดยให้ประสานความร่วมมือไปยังภาควิชาภาษาต่างประเทศ ในการจัดส่งบุคลากรมาฝึกอบรมภาษาแก่ผู้สอน และควรมีแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีความทันสมัย สมบูรณ์ สามารถใช้งานได้อย่างจริง ซึ่งจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนและถือเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะทางภาษา

เสา (Tsao, 2011) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ในบริบทของประเทศที่มีการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (EFL) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีฟูหยิน ประเทศไต้หวัน พบว่า ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนต่างก็ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมากกว่าภาษาอังกฤษทั่วไป แต่ทัศนคติต่อปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการเรียนนั้นกลับมีความแตกต่างกันคือ นักศึกษาให้ความสำคัญกับการเรียนโดยยึดตัวผู้เรียนเป็นหลัก (Student-Centered) ครอบคลุมด้านความต้องการ แรงจูงใจและความ สามารถต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และในทางกลับกันอาจารย์ผู้สอนกลับให้ความสำคัญกับหลักสูตร จุดมุ่งหมายในการเรียน และวิธีการสอนมากกว่าที่จะยึดตัวผู้เรียนเป็นหลัก

อาริสา อนุยะโต (2555) ศึกษาเจตคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยเทคโนโลยียานยนต์ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษสำหรับสถานประกอบการ ซึ่งเป็นอีกแขนงหนึ่งของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของการรับรู้หรือเจตคติด้วยข้อคำถาม 2 ประเภทคือ ข้อคำถามประเภททางบวก และข้อคำถามประเภททางลบ จากผลการศึกษา พบว่า เจตคติทางบวกของผู้เรียนคือเห็นว่าเป็นการเรียนที่มี

ผลต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ช่วยให้ชีวิตมีความก้าวหน้าและอีกทั้งช่วยส่งเสริมให้กล้าแสดงออกทางและพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา แต่ในขณะเดียวกันกลับพบเจตคติทางด้านลบ ที่ว่า การเรียนภาษาอังกฤษสำหรับสถานประกอบการเป็นวิชาที่ต้องใช้สมองมาก เรียนรู้ได้ยาก ทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย หงุดหงิดและกังวลใจ

นัสยา ปาติยเสวีและบริพัตร กิจจาปัญชา (2553) ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร ต่อการศึกษาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (EGP) และภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าในหลักสูตรภาษาอังกฤษพื้นฐานนั้น ควรปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสอน โดยควรเน้นทักษะการสื่อสารเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการสร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

1. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก ประกอบด้วยนักศึกษาจากสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการโรงแรมและบริการ และสาขาวิชาการท่องเที่ยว จำนวน 160 คน ที่ผ่านการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) และภาษาอังกฤษทั่วไป (EGP) และเพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการอภิปรายผล ผู้วิจัยได้คัดเลือกนักศึกษาผู้ให้สัมภาษณ์ ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยวิธีการจับฉลาก (Lottery) ได้จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 6 คน

2. อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ ในวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก จำนวน 5 คน ที่ผ่านการสอนทั้งการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) และภาษาอังกฤษทั่วไป (EGP) ซึ่งอาจารย์ผู้สอนทุกคนจะผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่เป็นผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) และภาษาอังกฤษทั่วไป (EGP) ในแต่ละปีการศึกษา นอกจากนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสัมภาษณ์มาประกอบการอภิปรายผล ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีการจับฉลาก (Lottery) เพื่อคัดเลือกอาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) พัฒนามาจากแบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ของเสา (Tsao, 2011) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนและผู้สอน

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของผู้เรียนและผู้สอนที่มีต่อภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) และภาษาอังกฤษทั่วไป (EGP) ประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ การรับรู้ ความพร้อม ความต้องการ ปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) โดยการใช้การประเมินค่าตามมาตรวัดตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale)

ส่วนที่ 3 การเรียงลำดับความสำคัญของ 5 ปัจจัยแรกที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP)

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน ประกอบด้วย นักศึกษา 6 คน และอาจารย์ 3 คน โดยการสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 5 คำถาม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแบบสอบถามและวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ท่านคิดว่าการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียนให้มีความพร้อมกับการแข่งขันในตลาดฝีมือแรงงานอาเซียนได้หรือไม่ อย่างไร

2. ภาษาอังกฤษที่มีความเฉพาะทางสำหรับอาชีพใดอาชีพหนึ่งนั้น ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนได้มากกว่าภาษาอังกฤษพื้นฐานทั่วไป หรือไม่ อย่างไร

3. ท่านคิดว่าผู้เรียนจะต้องมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษด้านใดเป็นพิเศษ จึงจะสามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะได้

4. ท่านคิดว่าการเรียนภาษาในฐานะที่เป็นภาษาต่างประเทศของประเทศไทย ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีหรือไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการสื่อสารใช้หรือไม่ เพราะเหตุใด

5. ปัจจัยหลักในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาต่างประเทศของผู้เรียนคนไทยคืออะไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามในเดือนมกราคม 2558 แก่นักศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 160 คน อาจารย์ในวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก จำนวน 5 คน จากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 6 คน และอาจารย์ จำนวน 3 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) เพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอธิบายระดับการรับรู้ในประเด็นต่างๆ โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00-1.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

หลังจากที่ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์มาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำไปถอดความอย่างละเอียดและวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจับใจความและแบ่งกลุ่มประเภทของข้อมูล พิจารณาความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูล แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียงตามแต่ละประเด็นสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม (Questionnaire)

ตาราง 1 แสดงการรับรู้ของผู้เรียนและผู้สอนที่มีต่อภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) และภาษาอังกฤษทั่วไป (EGP)

ประเด็น	ผู้เรียน		ผู้สอน		รวม	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. การเรียนภาษาอังกฤษในระดับอาชีวศึกษาควรเป็นการเรียน ESP มากกว่าการเรียน EGP	3.79	0.58	3.80	0.69	3.80	0.64
2. ESP มีเป้าหมายของการเรียนที่ชัดเจนกว่า EGP	3.80	0.69	4.40	0.54	4.10	0.62
3. การเรียน ESP ควรถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรของทุกสาขาวิชา	3.87	0.79	4.20	0.44	4.04	0.62
4. การเรียน ESP ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของนักศึกษาให้มีความพร้อมกับการแข่งขันในตลาดแรงงานระดับอาเซียน	4.09	0.73	4.20	0.83	4.15	0.78
5. ESP มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาการด้านภาษาของนักศึกษามากกว่า EGP	3.89	0.74	3.60	0.54	3.75	0.64
6. ESP ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษามากกว่า EGP	3.82	0.75	4.20	0.44	4.01	0.60
รวม	3.88	0.71	4.07	0.58	3.98	0.65

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีระดับการรับรู้ต่อภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะและภาษาอังกฤษทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.88$) โดยประเด็นการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของนักศึกษาให้มีความพร้อมกับการแข่งขันในตลาดแรงงานระดับอาเซียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}=4.09$) และการรับรู้ต่อการเรียนภาษาอังกฤษในระดับอาชีวศึกษาควรเป็นการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมากกว่าการเรียนภาษาอังกฤษทั่วไปนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}=3.79$)

สำหรับผู้สอนนั้น พบว่า การรับรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.07$) โดยการเรียนรู้ต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมีเป้าหมายของการเรียนที่ชัดเจนกว่าการเรียนภาษาอังกฤษทั่วไป มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}=4.40$) และการรับรู้ว่าการเรียนภาษาอังกฤษในระดับอาชีวศึกษาควรเป็นการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมากกว่าการเรียนภาษาอังกฤษทั่วไปนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}=3.60$)

เมื่อพิจารณาภาพรวมการรับรู้ของผู้เรียนและผู้สอน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.98$) โดย การรับรู้ต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของนักศึกษาให้มีความพร้อมกับการแข่งขันในตลาดแรงงานระดับอาเซียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}=4.15$) สำหรับการรับรู้ต่อภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาการด้านภาษาของนักศึกษา มากกว่าภาษาอังกฤษทั่วไปนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}=3.75$)

ตาราง 2 แสดงความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอนต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP)

ประเด็น	ผู้เรียน		ผู้สอน		รวม	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ท่านไม่มีแรงบันดาลใจในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	3.21	0.87	2.40	1.51	2.81	1.19
2. ความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียนของท่านอยู่ในเกณฑ์ต่ำ	3.20	1.00	2.40	0.89	2.80	0.95
3. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ใน เกณฑ์ต่ำ	3.16	0.92	2.00	1.00	2.58	0.96
4. การรู้ความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ไม่เพียงพอจะส่งผลให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ	3.56	0.89	3.80	0.83	3.68	0.86
5. ทักษะทางภาษาอังกฤษของท่านที่ไม่เพียงพอที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนในหลักสูตร ESP	3.37	0.85	2.60	1.81	2.99	1.33
6. ผู้เรียนหรือผู้สอนจะต้องมีความรู้พื้นฐานภาษา อังกฤษที่ดีจึงจะสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเรียน ESP	3.76	0.86	3.80	1.09	3.78	0.98
7. ESP มีความยากและเป็นที่ต้องการมากกว่า EGP	3.68	0.81	3.80	1.09	3.74	0.95
รวม	3.42	0.89	2.97	1.17	3.20	1.03

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.42$) โดยประเด็นที่ผู้เรียนหรือผู้สอนจะต้องมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษที่ดีจึงจะสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}=3.76$) และผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ต่ำนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}=3.16$)

สำหรับผู้สอนนั้น พบว่า มีความพร้อมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.97$) โดยมี 3 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ($\bar{x}=3.80$) คือการรู้ความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ไม่เพียงพอจะส่งผลให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ ประเด็นที่ผู้สอนจะต้องมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษที่ดีจึงจะสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ และประเด็นภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมีความยากและเป็นที่ต้องการมากกว่าการเรียนภาษาอังกฤษทั่วไป สำหรับประเด็นผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ต่ำนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}=2.00$)

เมื่อพิจารณาภาพรวมความพร้อมของทั้งผู้เรียนและผู้สอน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$) โดยประเด็นที่ผู้เรียนหรือผู้สอนจะต้องมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษที่ดีจึงจะสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.78$) สำหรับประเด็นความพร้อมในความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนและผู้สอนอยู่ในเกณฑ์ต่ำนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 2.58$)

ตาราง 3 แสดงความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP)

ประเด็น	ผู้เรียน		ผู้สอน		รวม	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ESP ควรเน้นการฝึกฝนทักษะทางภาษาควบคู่ไปกับการบูรณาการเนื้อหาอื่นๆ เข้าไปในหลักสูตร	4.03	0.72	4.80	0.44	4.42	0.58
2. ในการเรียนการสอนหลักสูตร ESP ควรใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการสอน	4.01	0.75	4.20	0.83	4.11	0.79
3. ผู้สอน ESP ควรมีความรู้ความสามารถด้านภาษา อังกฤษ และมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา	4.11	0.75	3.80	0.83	3.96	0.79
4. ESP ควรมีความแตกต่างจาก EGP ทั้งจุดประสงค์การเรียน เทคนิคและวิธีการสอน	3.91	0.75	4.40	0.54	4.16	0.65
รวม	4.02	0.74	4.30	0.66	4.16	0.70

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) ซึ่งความต้องการให้ผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะควรมีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษและมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชานั้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.11$) สำหรับความต้องการให้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะควรแตกต่างจากภาษาอังกฤษทั่วไปทั้งจุดประสงค์การเรียน เทคนิคและวิธีการสอนนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.91$)

สำหรับผู้สอนนั้น พบว่า มีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) โดยความต้องการให้หลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะควรเน้นการฝึกฝนทักษะทาง ภาษาควบคู่ไปกับการบูรณาการเนื้อหาอื่นๆ เข้าไปในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$) สำหรับความต้องการให้ผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษและมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชานั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.80$)

เมื่อพิจารณาภาพรวมความต้องการของทั้งผู้เรียนและผู้สอน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) โดยความต้องการให้หลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะควรเน้นการฝึกฝนทักษะทางภาษาควบคู่ไปกับการบูรณาการเนื้อหาอื่นๆ เข้าไปในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.42$) และความต้องการให้ผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะควรมีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษและเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชานั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.96$)

ตาราง 4 แสดงปัญหาที่ผู้เรียนและผู้สอนพบในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP)

ประเด็น	ผู้เรียน		ผู้สอน		รวม	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. การไม่มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันหรือในสถานที่ทำงาน ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนการสอน ESP	3.77	0.81	4.40	0.54	4.09	0.68
2. หลักสูตร ESP ควรเป็นการสอนคำศัพท์เฉพาะกลุ่มหรือการแปลข้อมูลเฉพาะด้านเท่านั้น	3.67	0.82	3.00	1.22	3.34	1.02
3. จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนมีผลต่อความสำเร็จในหลักสูตร ESP	3.72	0.77	4.00	0.70	3.86	0.74
4. การขาดแคลนผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นปัญหาหลักของการสอน ESP	3.83	0.87	3.80	1.30	3.82	1.09
รวม	3.75	0.82	3.80	0.94	3.78	0.88

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาของผู้เรียนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.75$) โดยการขาดแคลนผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญเป็นปัญหาหลักของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}=3.83$) และปัญหาที่หลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ควรเป็นการสอนคำศัพท์เฉพาะกลุ่มหรือการแปลข้อมูลเฉพาะด้านเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}=3.67$)

สำหรับปัญหาของผู้สอน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.80$) โดยปัญหาการไม่มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันหรือในสถานที่ทำงาน ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}=4.40$) และปัญหาที่หลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะควรเป็นการสอนคำศัพท์เฉพาะกลุ่มหรือการแปลข้อมูลเฉพาะด้านเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}=3.00$)

เมื่อพิจารณาภาพรวมปัญหาของผู้เรียนและผู้สอนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.78$) โดยปัญหาการไม่มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันหรือในสถานที่ทำงาน ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}=4.09$) สำหรับปัญหาหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะควรเป็นการสอนคำศัพท์เฉพาะกลุ่มหรือการแปลข้อมูลเฉพาะด้านเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}=3.34$)

ตาราง 5 แสดงปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP)

ประเด็น	ผู้เรียน			ผู้สอน			รวม		
	n	%	r	n	%	r	n	%	r
1. ความต้องการเรียนของผู้เรียน	134	83.7	1	4	80	2	138	83.6	1
2. วัตถุประสงค์รายวิชาและการวางแผนการเรียนที่เหมาะสม	68	42.5		1	20		69	41.8	
3. สื่อและวิธีการสอนที่เหมาะสม	118	73.7	2	5	100	1	123	74.5	2
4. จำนวนชั่วโมงในการเรียน ESP	81	50.6		2	40		83	50.3	
5. ทักษะความสามารถในการเรียนของผู้เรียน	98	61.2	4	3	60	3	101	61.2	4
6. แรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียน	110	68.7	3	1	20		111	67.3	3
7. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของผู้สอน	87	54.4	5	4	80	2	91	55.2	5
8. ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้สอน	64	40.0		3	60	3	67	40.6	
9. ทักษะทางภาษาอังกฤษของผู้สอน	45	28.1		2	40		47	28.5	
10. อื่นๆ (โปรดระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนได้เรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ จำนวน 5 ลำดับ จากลำดับแรกไปลำดับสุดท้าย ดังนี้ 1. ความต้องการเรียนของผู้เรียน (83.7%) 2. สื่อและวิธีการสอนที่เหมาะสม (73.7%) 3. แรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียน (68.7%) 4. ทักษะความสามารถในการเรียนของผู้เรียน (61.2%) และ 5. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของผู้สอน (54.4%)

สำหรับการเรียงลำดับความสำคัญของผู้สอน พบว่า ลำดับที่ 1 คือ สื่อและวิธีการสอนที่เหมาะสม (100%) ลำดับที่ 2 มีสองปัจจัยที่เท่ากันคือ ความต้องการเรียนของผู้เรียนและความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของผู้สอน (80%) และลำดับที่ 3 มีสองปัจจัยที่เท่ากันคือ ทักษะความสามารถในการเรียนของผู้เรียนและความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้สอน (60%)

เมื่อพิจารณาภาพรวมของทั้งผู้เรียนและผู้สอนในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ จำนวน 5 ลำดับ โดยเรียงจากลำดับแรกไปลำดับสุดท้าย ดังนี้ 1. ความต้องการเรียนของผู้เรียน (83.6%) 2. สื่อและวิธีการสอนที่เหมาะสม (74.5%) 3. แรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียน (67.3%) 4. ทักษะความสามารถในการเรียนของผู้เรียน (61.2%) และ 5. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของผู้สอน (55.2%)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์

1. การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียนให้มีความพร้อมกับการแข่งขันในตลาดฝีมือแรงงานอาเซียนได้หรือไม่ อย่างไร

นักศึกษาและอาจารย์ ร้อยละ 90 เห็นว่า การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะนั้น ช่วยเพิ่มขีดความสามารถให้ผู้เรียนมีความพร้อมกับการแข่งขันในตลาดอาเซียนได้ โดยมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะการทำงานของผู้เรียนให้เข้าใจในขั้นตอน เทคนิคและวิธีการที่มีความเป็นสากล รวมไปถึงกระบวนการทำงานและวัฒนธรรมของเพื่อนร่วมงานแต่ละชนชาติในอาเซียน ผู้เรียนสามารถนำเนื้อหาที่มีความเฉพาะเจาะจง ไปพัฒนาตัวเองให้เชี่ยวชาญในสายงานและมีความพร้อมในการแข่งขัน แต่ความพร้อมที่ว่าก็ไม่ได้อยู่ในระดับที่เท่ากันทุกคน ขึ้นอยู่กับความแตกต่างใน 3 ประเด็น คือ 1. พื้นฐานการเรียนรู้ของแต่ละคน 2. ความเข้มข้นของหลักสูตรการเรียนการสอน และ 3. ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ของผู้สอน

2. ภาษาอังกฤษที่มีความเฉพาะทางสำหรับอาชีพใดอาชีพหนึ่งนั้น ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนได้มากกว่าภาษาอังกฤษพื้นฐานทั่วไปหรือไม่ อย่างไร

นักศึกษาและอาจารย์ ร้อยละ 90 เห็นว่า ภาษาอังกฤษที่มีความเฉพาะทาง ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนได้มากกว่าการเรียนภาษาอังกฤษแบบทั่วไปที่เน้นทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยนักศึกษาบางส่วนให้ความเห็นว่า แรงจูงใจเป็นเรื่องของเนื้อหาที่มีความน่าสนใจ มีความเฉพาะทาง เอื้อประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพและสร้างโอกาสในการได้รับการว่าจ้างให้เข้าทำงานในหน่วยงานต่างๆ แต่ในขณะเดียวกันก็สร้างแรงกดดันให้แก่ผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษไม่ดีพอด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังปรากฏปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างแรงจูงใจคือ ผู้สอน เพราะเป็นผู้กำหนดเนื้อหา เลือกสื่อการสอน ถ่ายทอดและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน แต่ทั้งนี้อาจารย์บางส่วนเห็นว่า ปัจจัยสำคัญในการเรียน คือ แรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากตัวผู้เรียนเป็นหลักนั่นเอง

3. ผู้เรียนจะต้องมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษด้านใดเป็นพิเศษ จึงจะสามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะได้

นักศึกษาและอาจารย์ ร้อยละ 85 ให้ความสำคัญกับทักษะการฟังและการพูด และร้อยละ 10 ให้ความสำคัญกับการอ่าน โดยนอกเหนือจากทักษะทั้ง 3 ประเด็นนี้แล้ว ยังปรากฏประเด็นอื่นที่มีความเกี่ยวข้องคือ ประเด็นด้านความรู้พื้นฐานทางไวยากรณ์ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนเห็นว่า หากผู้เรียนมีพื้นฐานไวยากรณ์ที่ดีแล้วก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยากที่จะพัฒนาทักษะพื้นฐานทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักศึกษาและอาจารย์ ต่างรับรู้ถึงเป้าหมายและบทบาทที่มีความชัดเจนและสำคัญของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ในการทำหน้าที่เตรียมความพร้อมเพื่อการออกไปประกอบอาชีพของผู้เรียน โดยผู้สอนให้ความสำคัญต่อเป้าหมายของการเรียนการสอนที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบ ในขณะที่ผู้เรียนก็เห็นถึงความสำคัญและเหตุผลของการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์

เฉพาะ ของโรบินสัน (Robinson, 1980) ที่ว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ คือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนที่กำลังจะเปลี่ยนสถานะจากวัยเรียนเข้าสู่วัยทำงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ตามแต่ละลักษณะอาชีพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้การสอนดังกล่าวนี้ จะมีเนื้อหาที่แตกต่างจากภาษาอังกฤษทั่วไปอย่างชัดเจน

2. นักศึกษาและอาจารย์ มีความเห็นตรงกันว่า ควรให้ความสำคัญกับการที่จะต้องมีความพร้อมในความรู้พื้นฐานทางภาษาอังกฤษที่ดีเสียก่อน จึงจะสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันผู้สอนเห็นว่า ควรเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ในคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ควบคู่ไปกับการกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกฝนตนเองให้พร้อมกับการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ความรู้ความสามารถในการอ่าน การฟัง การพูด การเขียน รวมไปถึงคำศัพท์และไวยากรณ์คือพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญต่อการทำความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ หากผู้เรียนไม่ฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในทักษะทางภาษา ก็เป็นเรื่องยากที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนรายวิชานี้ สอดคล้องกับการศึกษาของเสา (Tsao, 2011) ที่ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาและอาจารย์ในมหาวิทยาลัยฟุหยินต่อภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ และพบว่า ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ต่างเห็นว่า ผู้ที่จะเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรมีทักษะพื้นฐานในภาษาอังกฤษเบื้องต้นในระดับที่ดี ถ้าหากผู้เรียนไม่สามารถอ่านบทความง่ายๆ หรือคงไว้ซึ่งความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเบื้องต้นได้แล้ว ก็เป็นเรื่องยากที่จะทำความเข้าใจกับเนื้อหาในบทความวิชาการหรือนำเสนอความเป็นตัวเองต่อบริบทของการทำงานที่เฉพาะด้านได้

3. นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนพัฒนาความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่สอน รวมทั้งมีทักษะภาษาอังกฤษในระดับที่ดี ในขณะที่อาจารย์นั้นต้องการให้หลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ บูรณาการเนื้อหาอื่นๆ เข้าไปในหลักสูตร รวมทั้งฝึกฝนทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะของความต้องการที่เกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการกำหนดเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ของฮัทชินสัน และวอเตอร์ส (Hutchinson and Waters, 1994) ที่ว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความต้องการและมีส่วนในการกำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของผู้เรียนนั้น ถือเป็นอีกหนึ่งหัวใจสำคัญของการออกแบบหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือ ESP

4. นักศึกษาเห็นว่า การขาดแคลนผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นปัญหาหลักของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ในขณะที่อาจารย์เห็นว่า การไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันหรือในสถานที่ทำงาน เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนการสอนรายวิชาดังกล่าว และยังเป็นปัญหาที่พบได้เป็นลำดับต้นๆ ของประเทศที่มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งโอกาสในการใช้งานภาษาอังกฤษนั้นมักจะถูก

จำกัดอยู่ภายใต้บริบทของการไม่มีโอกาสได้ใช้อย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง สอดคล้องกับทัศนะของ ไพลีฐ บริบูรณ์ (2554) ที่ว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษา ต่างประเทศนั้น เป็น การสอนภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น เมื่อออกจากห้องเรียนไปแล้ว โอกาสในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนก็มีน้อยมากหรือบางครั้งแทบจะไม่มีโอกาสเลย และยิ่งปรากฏปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้สอนที่ไม่เท่าเทียมกันด้วย กล่าวคือ ผู้สอนบางคนมีทั้งความรู้และความเชี่ยวชาญในเนื้อหารายวิชา แต่บางคนกลับมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่ไม่เพียงพอที่จะถ่ายทอดหรือตอบทุกๆ ประเด็นคำถามให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต่างก็ถูกสะท้อนออกมาในรูปแบบของปัญหาที่ถูกเรียกร้องให้เกิดการแก้ไขมาโดยตลอด

5. นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนเป็นหลัก เช่น ความต้องการของผู้เรียน ทักษะความสามารถในการเรียนของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียน ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของโรบินสัน (Robinson, 1991) ที่ว่า ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะนั้น พัฒนามาจากปัจจัยหลักสามประการ คือ 1. ความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับ สาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง 2. พัฒนาการในการศึกษาด้านภาษาศาสตร์ และ 3. จิตวิทยา ในการเรียน การสอนที่ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน หรือ Student-centered approach สำหรับอาจารย์ผู้สอนนั้น ให้ความสำคัญ 3 ปัจจัยหลัก คือ ผู้เรียน ผู้สอน และสื่อการสอน โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน คือ ความต้องการและทักษะความสามารถของผู้เรียน สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน คือ ความรู้ความ เข้าใจเนื้อหาวิชา ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

1. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนได้มีโอกาสพบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ นายจ้าง ลูกจ้างและสถานประกอบการที่มีมาตรฐาน เพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญของภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนสายอาชีพทุกคน
2. ผู้สอนควรเตรียมความพร้อมในการพัฒนาความรู้ในภาษาอังกฤษ รวมไปถึงทักษะ พื้นฐานทั้ง 4 ด้าน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมทางภาษาอังกฤษในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะเป็น การเตรียมความพร้อมด้วยการฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆ กับการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนพัฒนาการของผู้สอน ด้วยการจัดทำโครงการ ด้านภาษาหรือการจัดส่งผู้สอนเข้าร่วมโครงการทางภาษาตามหน่วยงานต่างๆ และสร้างโอกาสให้ ผู้เรียนและผู้สอนได้สนทนากับชาวต่างชาติผู้เป็นเจ้าของภาษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายพื้นที่การศึกษาไปยังสถาบันการศึกษาอื่นๆ ในจังหวัด หรือขยายพื้นที่ การศึกษาให้ครอบคลุมเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ควรเพิ่มกลุ่มประชากรให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยอาจทำการเก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้จัดทำหลักสูตรหรือผู้ประกอบการต่างๆ

3. ควรศึกษาและพัฒนาประเด็นคำถามในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้มีความละเอียดของเนื้อหาและมีความเฉพาะเจาะจงตามแต่ละสาขาวิชาชีพ เช่น ภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานบัญชี ช่างไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง เลขานุการ และพนักงานโรงแรม เป็นต้น

รายการอ้างอิง

กิตติ ประเสริฐสุข. (31 พฤษภาคม 2555). ASEAN Insight: ทักษะภาษาอังกฤษกับอาเซียน.

กรุงเทพธุรกิจ, 12.

นัสยา ปาติยเสวีและบริพัตร กิจจาปัญญา. (2553). การศึกษาความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะทางของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ: คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พัชร อัมศรี. (12 สิงหาคม 2556). *Lingua Franca*. สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2558, จาก <http://www.snc.lib.su.ac.th/snclibblog/?p=36218>.

ไพสิฐ บริบูรณ์. (2554). การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย: การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศสู่ภาษาอังกฤษในฐานะภาษานานาชาติ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 3(6), 2-8.

วิทยาลัยพัฒนวิชาการบึงพระพิบูลโลก. (2556). รายงานการประเมินตนเอง บทสรุปผู้บริหาร. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2558, จาก <http://www.bpcc.ac.th/data/pdf/SAR2556.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2558, จาก <http://www.vec.go.th/Default.aspx?tabid=87>

อารีสา อนุยะโต. (2555). การวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษสถานประกอบการของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ห้อง 2/14 จำนวน 37 คน วิทยาลัยเทคโนโลยียานยนต์ กรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2558, จาก <http://www.technologyanyont.ac.th/PDF%20ATC/PDF%20วิจัยในชั้นเรียน/อาจารย์อารีสา%20%20อนุยะโต.pdf>

Brown, J. D. (1995). *The elements of language curriculum: A systematic approach to program development*. New York: Heinle & Heinle.

Chen, H. C. (1994). Team-teaching English for special purposes: A new perspective. *Selected papers from the second international symposium on English teaching*. (79-95), Taipei: Crane Publishing Co. Ltd.

Hutchinson, T. and Waters, A. (1989). *English for Specific Purposes*. New York: Cambridge University Press.

Hutchinson, T. and Waters, A. (1994). *English for Specific Purposes: A Learning-Centred Approach*. New York: Cambridge University Press.

- Johnson, K. (1989). **The second language curriculum**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nunan, D. (1999). **Second language teaching & learning**. Boston: Heinle & Heinle Publishers.
- Robinson, P.C. (1980). **ESP (English for Specific Purposes)**. Oxford: Pergamon Press Ltd.
- Robinson, P.C. (1991). **ESP today: A practitioner's guide**. Hemel Hempstead, UK: Prentice Hall.
- Thanh, M. T. T. (2016). A survey on problems in studying ESP faced by the IT students at South-East Vocational College, Dong Nai Province, Vietnam. **Humanising Language Teaching**. 18(1), Retrieved June 1, 2016 from <http://www.hltmag.co.uk/feb16/mart06.htm>
- Tsao, C. H. (2011). English for specific purposes in the EFL context: A survey of student and faculty perceptions. **Asian ESP Journal**. 7(1833-2994), 125-148.
- Tsou, W. (2009). ESP (English for Specific Purposes) makes college EFL learning effective. **Paper presented at TESOL 2009 Annual Conference**. March 26-28, 2009. Denver, Colorado, USA.